

Nurmeksen kaupungin lausunto Eduskunnan oikeusasiamiehelle asiassa 288/2026

Kaupunginhallitus 19.10.2026 § 199
253/03.07/2026

Kaupunginjohtaja: Asianajaja Liisa Alanko (jäljempänä myös "kantelija") on toimittanut Nurmeksen kaupungin (jäljempänä myös "kaupunki") ja sen ympäristöinsinöörin menettelyä maa-aineislupaa koskevassa valvonta-asiassa koskevan kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle 9.1.2025. Asia on tullut vireille 12.1.2025 diaarinrolla EOAK/288/2026. Eduskunnan oikeusasiamies on 3.7.2026 päivätyllä selvitys- ja lausuntopyynnöllään pyytänyt kaupungilta asiassa selvitystä ja lausuntoa, joiden määräajaksi on sittemmin asetettu 20.10.2026.

Asiassa on kyse tapahtumasta, jossa 17-vuotias henkilö putosi 31.10.2022 Nurmeksen Valtimolla sijaitsevaan louhokseen (Kuokkala, 911-402-25-34) ja loukkaantui vakavasti. Alun perin esitutkintaviranomainen on päättänyt tutkinnan päätöksellään 23.1.2023 katsoessaan, että asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, koska kyseessä on arvioitu olleen tapaturma. Esitutkintaviranomaisen menettelystä on sittemmin kanneltu (EOA/5671/2023), mikä on johtanut tutkinnan avaamiseen uudelleen. Asia oli tällä kertaa edennyt Pohjois-Karjalan kärjäoikeuteen, jonka 10.12.2024 antamalla tuomiolla vastaajana ollut kyseisen louhoksen omistaja on tuomittu sekä maa-ainesrikkomuksesta että vammantuottamuksesta. Nurmeksen kaupungin ympäristöinsinööriä on kuultu ko. asiassa todistajana, koska hän oli tehnyt alueelle maa-aineslupan tarkastuksen 7.8.2020.

Kantelussaan kantelija on pyytänyt oikeusasiamiestä selvittämään Nurmeksen kaupungin ja sen valvontaviranomaisen eli ympäristöinsinöörin menettelyä samassa asiassa, jota kanteluasia EOA/5671/2023 koski. Kantelijan näkemyksen mukaan valvontaviranomainen on laiminlyönyt virkavelvollisuutensa ja Nurmeksen kaupunki häntä koskevan valvontavelvollisuutensa tarkemmin kantelusta ilmenevin perustein.

Nurmeksen kaupunki on pyytänyt asiassa asiantuntija-apua Asianajotoimisto Kontturi & Co Oy:ltä, joka on laatinut lausunnosta ja selvityksestä luonnoksen, joka on tämän esityslistan liitteenä. Lausunnon johtopäätöksenä on tiivistetysti ympäristöinsinöörin menettelyn osalta, että vaikka hän on sinänsä arvioinut asiaa eri tavalla kuin kärjäoikeus, on hän tehnyt tarkastuksessa tekemistään havainnoista omat johtopäätöksensä harkintavaltansa puitteissa ja toiminut niiden mukaisesti. Vaikka on mahdollista, että merkintöjen riittävyys on arvioitu virheellisesti, ei asiassa ole ollut perusteita katsoa olleen käsillä ainakaan niin ilmeinen virkarikosepäily, että kaupungin olisi tullut tehdä ympäristöinsinööristä rikosilmoitus. Toisaalta yli kaksi vuotta ennen tapahtumaa vallinneista tarkastuksenaikaisista olosuhteista ei ole enää saatavissa täsmällistä selvitystä. Näihin seikkoihin nähden kaupungin ei ole arvioitava laiminlyöneen valvontavelvollisuuttaan.

Asiassa on kaupungin vastuun osalta erityisesti huomioitava, että onnettomuutta ensivaiheessa tutkinut esitutkintaviranomainen on alun perin tullut siihen johtopäätökseen, ettei asiassa ole syytä epäillä rikosta. Asiaa on vasta myöhemmin ryhdytty tutkimaan uudestaan, mikä osoittaa, että edes rikosten selvittämisestä vastuussa oleva taho ei ole ensivaiheessa arvioinut edes itse tapahtumassa tapahtuneen mitään rikollista. Jo tähän nähden kaupungilla ei ole ollut perusteita epäillä, että sen viranhaltija olisi toiminut asiassa miltään osin moitittavasti. Näin ollen on ilmeistä, ettei kyse ole ainakaan ilmoittamisvelvollisuuden muodostamasta ilmeisestä virkarikoksesta. Kun asiassa ei ole esitetty liioin siviilioikeudellisia vaatimuksia kaupunkia kohtaan, on kaupunki arvioinut, ettei sillä ole ollut syytä käynnistää kaupungin ohjeistuksen mukaista seuraamusmenettelyä.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä tiedokseen liitteenä olevan luonnoksen lausunnosta, ja
2. antaa liitteenä olevan luonnoksen mukaisen lausunnon EOAK:lle.

Kaupunginhallitus:

Ehdotukset hyväksyttiin.